

Vaikų užimtumo organizavimas

Bendra Lietuvos Respublikos, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų parama pagal subsidijų schemą „Nevyriausybinių organizacijų sektoriaus stiprinimas Lietuvoje“

-
- Vaiko ugdymas ir ugdymasis suintensyvėja jam pradėjus eiti į mokyklą. Čia jis mokosi, įgauna socialinių įgūdžių, pamažu tampa brandžia asmenybe. Tačiau mokykloje, pamokų metu, jis praleidžia tik dalį laiko. Vaiko gyvenimas mokykloje sutvarkytas pagal tam tikrą tvarką, tačiau po pamokų vaikas gali pakliūti į nepalankią aplinką. Mokykloje gaunamos žinios, įgūdžiai, o popamokinė veikla taip pat turi didelę įtaką vaiko socializacijai. Todėl svarbu, kad vaikas ir po pamokų gautų tinkamą auklėjimą, bendravimo įgūdžių. Tai galima įgyvendinti neformaliojo ugdymo įstaigose, mokyklos būreliuose, kituose vaikui naudinguose užsiėmimuose.

-
- Neformalusis ugdymas yra neprivalomas ir laisvai mokinių pasirenkamas. Mokyklos stengiasi sužadinti vaiko norą kažkuo naudingu užsiimti. Be būrelių ir studijų veiklos, kuriami įvairūs projektai, kuriais vaikai skatinami aktyviau įsitraukti į neformaliąją veiklą. Neformaliojo švietimo veikla siekiama gerinti vaikų užimtumą, ugdyti jų saviraišką, didinti rizikos vaikų integraciją į prasmingą veiklą. Įgyvendinamos įvairios prevencijos ir nacionalinės programos.

-
- Neformaliajam vaikų švietimui keliami tikslai – ne tik tenkinti mokinių pažinimo ir lavinimosi poreikius, bet ir padėti jiems integruotis į visuomenę, tapti aktyviais jos nariais, ugdyti pilietiškumą, iniciatyvumą, veiklumą, skatinti saviraišką. Šiandien ypač akcentuojama šių kompetencijų ugdymo svarba, kadangi jos daug efektyviau padeda žmogui įsitvirtinti visuomenėje – praktiškai pritaikyti turimas žinias ir gebėjimus.

ŠMM užsakymu atlikti tyrimai

- „Mokinių kultūrinės edukacijos poreikių tenkinimas švietimo sistemoje“ (2007), kuriame nagrinėtos mokinių kultūrinės raiškos ir edukacijos galimybės.
- „Neformaliojo vaikų švietimo sąnaudos ir prieinamumas“ (2006) nagrinėtos neformaliojo švietimo galimybės atsižvelgiant į finansavimą.
- „Lėšų, skirtų pažintinei veiklai bendrojo lavinimo mokyklose, panaudojimo efektyvumas“ (2007) siekta atskleisti neformaliojo ugdymo finansavimo galimybes ir trūkumus.
- „Mokiniai, dalyvaujantys neformaliajame švietime“ (2008) neformalusis švietimas tyrinėtas įvairiais aspektais – jo teisinė bazė, finansavimas, prieinamumas, informuotumas.

-
- Neformalusis vaikų švietimas apibrėžiamas kaip kryptinga veikla, padedanti vaikui įgyti kompetencijos, tapti sąmoninga asmenybe, sugebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas, aktyviai veikti visuomenėje ir prisitaikyti prie kintančios aplinkos (Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, 2005). Todėl ir valstybė turėtų laikytis požiūrio, kad papildomas ugdymas yra svarbi visuomenės kultūrinės brandos puoselėjimo veikla (Bruzgelevičienė, 2001).

-
- Neformaliajame ugdyme vyrauja patyriminis mokymasis. Per įvairią patirtį moksleivis gali įgyti jam reikalingų įgūdžių ar mokėjimų. Bet tai neturi būti daroma prievarta. Dar A. Januškevičius (1938) pastebėjo, kad jei iš mokinių norėtume padaryti, pavyzdžiui, istorikus, toks būrelis negalės gyvuoti. Veikla, kurią vaikas pats pasirenka, yra jam labai svarbi ir miela.

-
- Iki 2002 metų neformalusis vaikų ugdymas nebuvo aiškiai apibrėžtas. Dažniausiai jis buvo įvardijamas kaip viena iš naujai atsiradusių darbo su jaunimu sričių (pvz., nevyriausybinių ir visuomeninių organizacijų veikla). LR švietimo įstatyme, priimtame 2003 metais, iki tol buvusi „papildomojo ugdymo“ sąvoka papildyta ir apibrėžta kaip neformalusis vaikų ugdymas.

-
- Vaikų neformalusis ugdymas skiriamas vaikų ir paauglių intelektualiams, techniniams, meniniams, sportiniams, socialiniams ir kt. gebėjimams ugdyti. Neformaliojo švietimo veikla organizuojama pagal bendruosius švietimo sistemos principus. Tačiau reikia atsižvelgti į du principus:
  - Kiek neformaliojo ugdymo veikla reikšminga ir reikalinga pačiam vaikui, ir kaip jis ją pasirenka, kaip aktyviai ir savanoriškai joje dalyvauja.
  - Neformaliojo švietimo veikla turi būti organizuojama taip, kad kiekvienas vaikas, panorėjęs keisti veiklos pobūdį, galėtų bet kada įsitraukti į kitą veiklą.
  - (Zaleskienė I., 1993)

-
- Neformaliojo vaikų švietimo programas vykdo muzikos, dailės, meno, sporto, kitos mokyklos, laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai (LR švietimo įstatymas, 2003). Neformalųjį ugdymą organizuojančias institucijas galima suskirstyti į grupes pagal lygmenis:
    - respublikinio pavaldumo įstaigos;
    - savivaldybėms pavaldžios įstaigos;
    - bendrojo lavinimo mokyklos;
    - bendruomenių įstaigos;
    - privačios įstaigos (nevyriausybinės organizacijos).

Nacionaliniai dokumentai:

- **Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas (1998),**
- **LR švietimo įstatymas (2003),**
- **Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos (2003),**
- **LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas (2003),**
- **Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (2005),**
- **LR profesinio mokymo įstatymas (2007),**
- **LR vietos savivaldos įstatymas (2007),**
- **LR Vyriausybės 2008 – 2012 metų programa**
- **Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija (2008),**
- **Vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcija (2008),**
- **Bendrieji ugdymo planai.**

Neformalusis vaikų švietimas

- yra Lietuvos švietimo sistemos dalis, kuria siekiama plėtoti jauno žmogaus asmenines, socialines ir edukacines kompetencijas, ugdyti sąmoningą asmenybę, sugebančią atsakingai ir kūrybingai spręsti savo gyvenimo problemas bei aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.

Neformalusis vaikų švietimas

Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (2005)

Vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcija (2008)

Bendrieji ugdymo planai

Neformalusis *suaugusiųjų* švietimas

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas (1998)

LR profesinio mokymo įstatymas (2007)

Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija (2008)

LR švietimo įstatymas (2003)

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos (2003)

LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas (2003)

LR vietos savivaldos įstatymas (2007)

LR Vyriausybės 2008 – 2012 metų programa

LR švietimo įstatymas (2003)	Apibrėžiama neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo paskirtis, programų vykdytojai, neformaliojo švietimo teikėjai bei mokyklų tipai.
LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas (2003)	Jaunimo neformaliojo ugdymo paskirtis – ugdyti sąmoningą asmenybę, sugebančią atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, taip pat plėtoti jauno žmogaus socialines kompetencijas.
LR vietos savivaldos įstatymas (2007)	<u>Savarankiškosios savivaldybių funkcijos</u> yra ■ vaikų ir jaunimo papildomo ugdymo ir užimtumo organizavimas; ■ suaugusiųjų neformalusis švietimas, neformaliojo ugdymo švietimo programų organizavimas ir įgyvendinimas.
LR Vyriausybės 2008–2012 metų programa	<i>Neformalusis vaikų ir jaunimo ugdymas:</i> ■ patvirtinti ir pradėti įgyvendinti neformaliojo ugdymo koncepciją ir jos įgyvendinimo priemonių planą, juose numatyti neformaliojo ugdymo krepšelį; ■ patvirtinti neformaliojo ugdymo teikėjų akreditacijos tvarkos aprašą; ■ patvirtinti bendrųjų iš savivaldybės ir valstybės biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašą.

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos (2003)

Sukuriama tiek formalus, tiek neformalus švietimo programų ir modulių akreditavimo tvarka

Jungiami formalus, neformalus švietimas ir savišvieta

Sukuriama įvairiais mokymosi būdais įgytų kompetencijų formalus pripažinimo sistema

Lėšų paskirstymo metodikos principas „*pinigai paskui mokinį*“ laipsniškai įgyvendinamas visose švietimo grandyse

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programa (2005)

Parengti, patvirtinti ir įgyvendinti **programomis ir moduliais grįstos švietimo paslaugų struktūros kūrimo programą**

Sukurti įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo sistemą
(teisės aktai, nepriklausomų institucijų, vykdančių kompetencijų vertinimą ir pripažinimą, steigimas)

Parengti, patvirtinti ir įgyvendinti **neformaliojo ugdymo krepšelio metodiką**

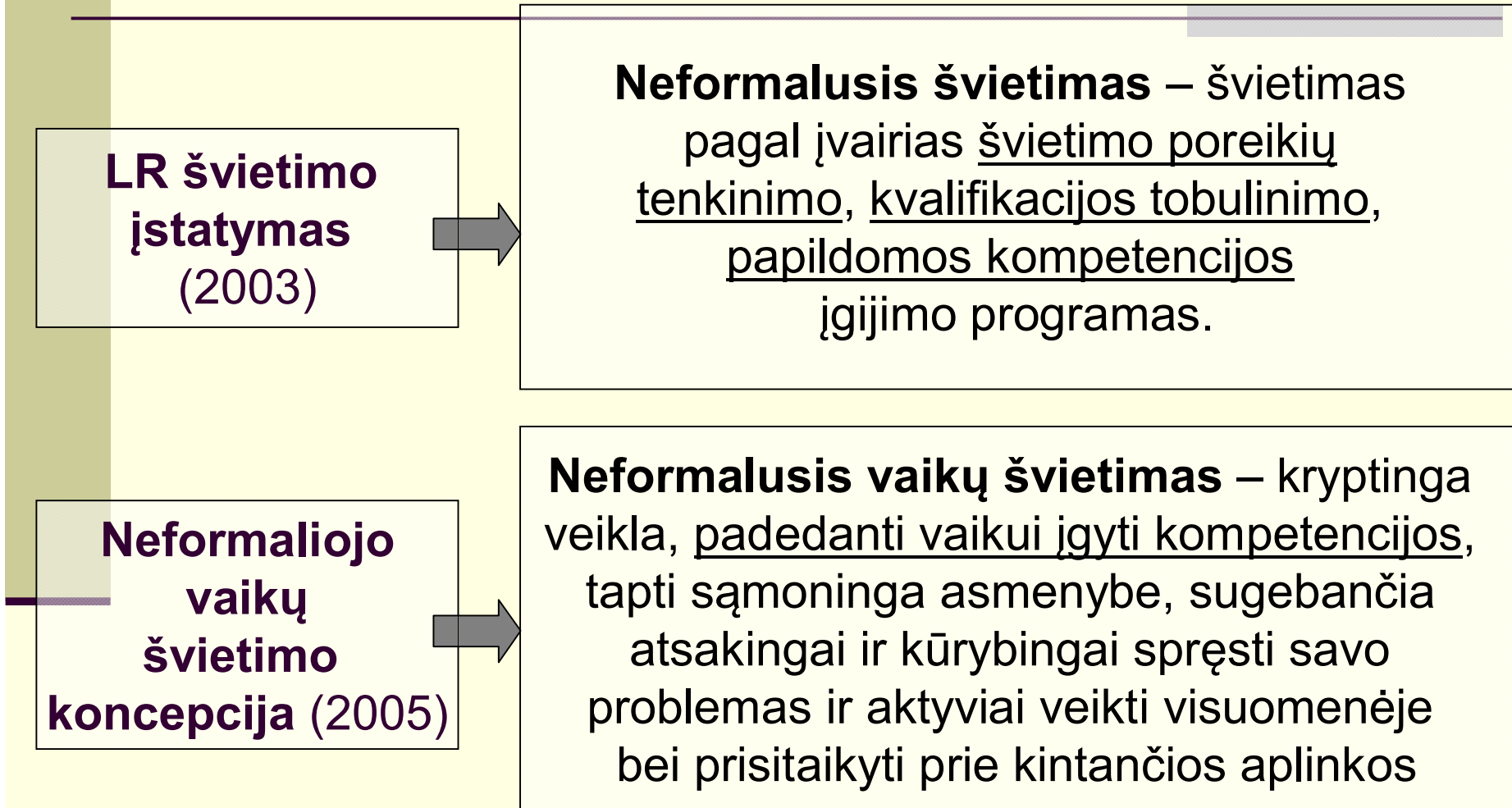
Neformaliojo švietimo sąvokų įvairovė Europos švietimo erdvėje

Apibūdinantis kriterijus	Sąvokos
Formaliojo švietimo priešybė	Neformalusis švietimas (<i>angl.</i> non-formal education)
Formaliojo švietimo tąsa	Popamokinis, papildomas ugdymas (<i>angl.</i> extra school activities/education; additional education; extra-curricular activities/education; supplemental/supplementary education)
Organizavimo vieta	Nemokyklinis, užklasinis ugdymas (<i>angl.</i> out-of-school; out-of-class education; non-institutional forms of education)
Organizavimo laikas	Popamokinis ugdymas (<i>angl.</i> after school education)
Rezultatai	Nesertifikuotas, neregistruotas ugdymas (<i>angl.</i> non-certificated education; non-registered education)
Vaiko požiūriu	Interesais / poreikiais paremtas, pasirenkamasis ugdymas (<i>angl.</i> interest-driven education; interest-related education)

Neformaliojo švietimo sąvoka Lietuvos teisiniuose dokumentuose

LR švietimo įstatymas (2003)

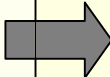
Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas.

Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (2005)

Neformalusis vaikų švietimas – kryptinga veikla, padedanti vaikui įgyti kompetencijos, tapti sąmoninga asmenybe, sugebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai veikti visuomenėje bei prisitaikyti prie kintančios aplinkos

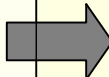
Neformaliojo švietimo sąvoka Lietuvos teisiniuose dokumentuose

**Neformaliojo
suaugusiųjų
švietimo
įstatymas (1998)**

Neformalusis suaugusiųjų švietimas –
asmens ir visuomenės interesus atliepiantis
mokymasis, lavinimasis ar studijos,
kurias baigusiam neišduodamas
valstybės pripažįstamas dokumentas

**Mokymosi
visą gyvenimą
užtikrinimo
strategija (2008)**

Neformalusis neprofesinis mokymas –
asmens bendrosios kultūros ugdymas ir
jo bei visuomenės poreikius atitinkantis
mokymas(-is) gyvenimo kokybę
gerinančiose srityse.

Asmens, visuomenės interesai, mokymasis, ...

Neformaliojo suaugusių švietimo įstatymas

Švietimo įstatymas

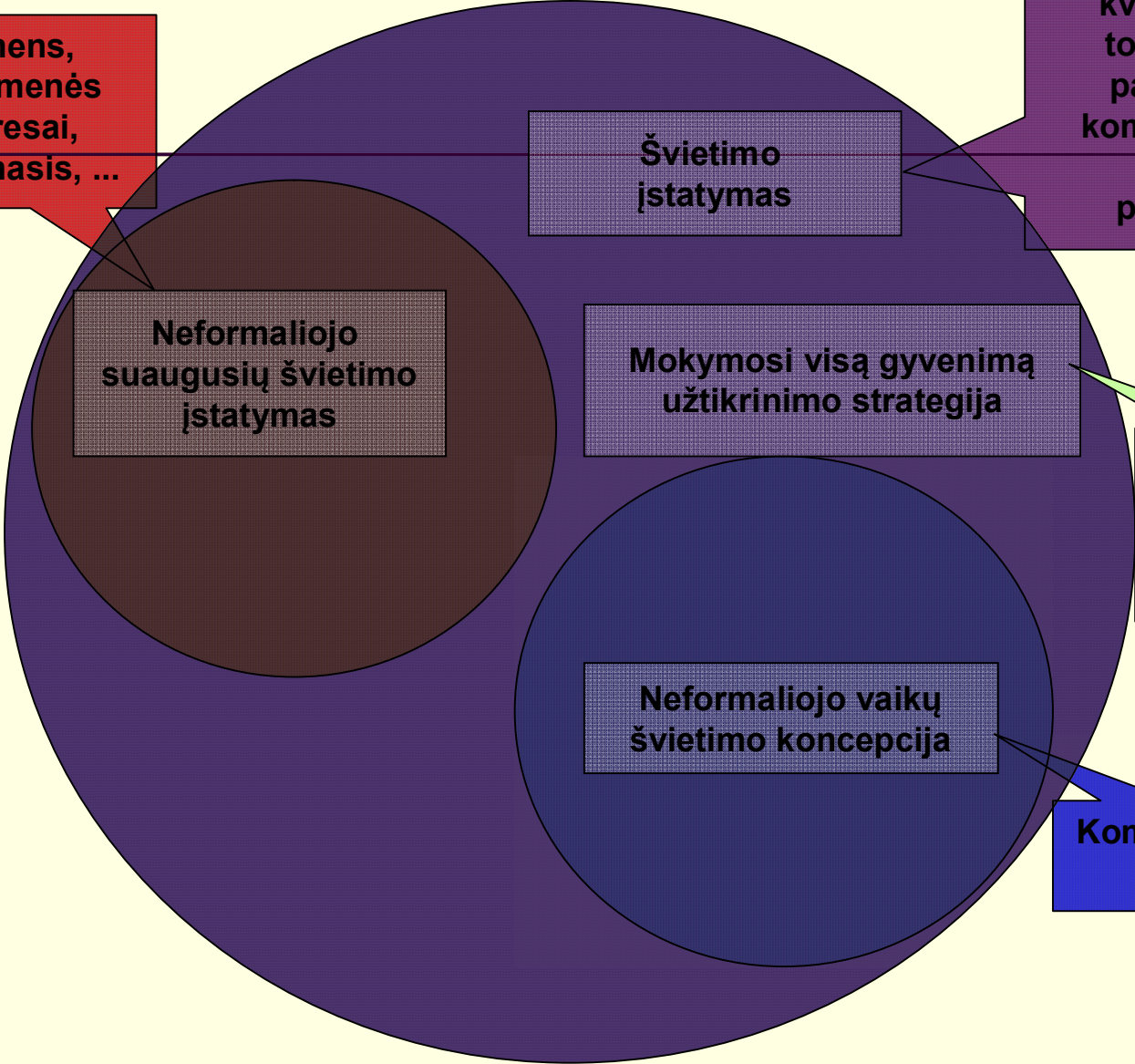
Švietimo poreikiai, kvalifikacijos tobulinimas, papildomos kompetencijos, švietimo programos

Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija

Asmens, visuomenės poreikiai; mokymas(-is),

Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija

Kompetencijos

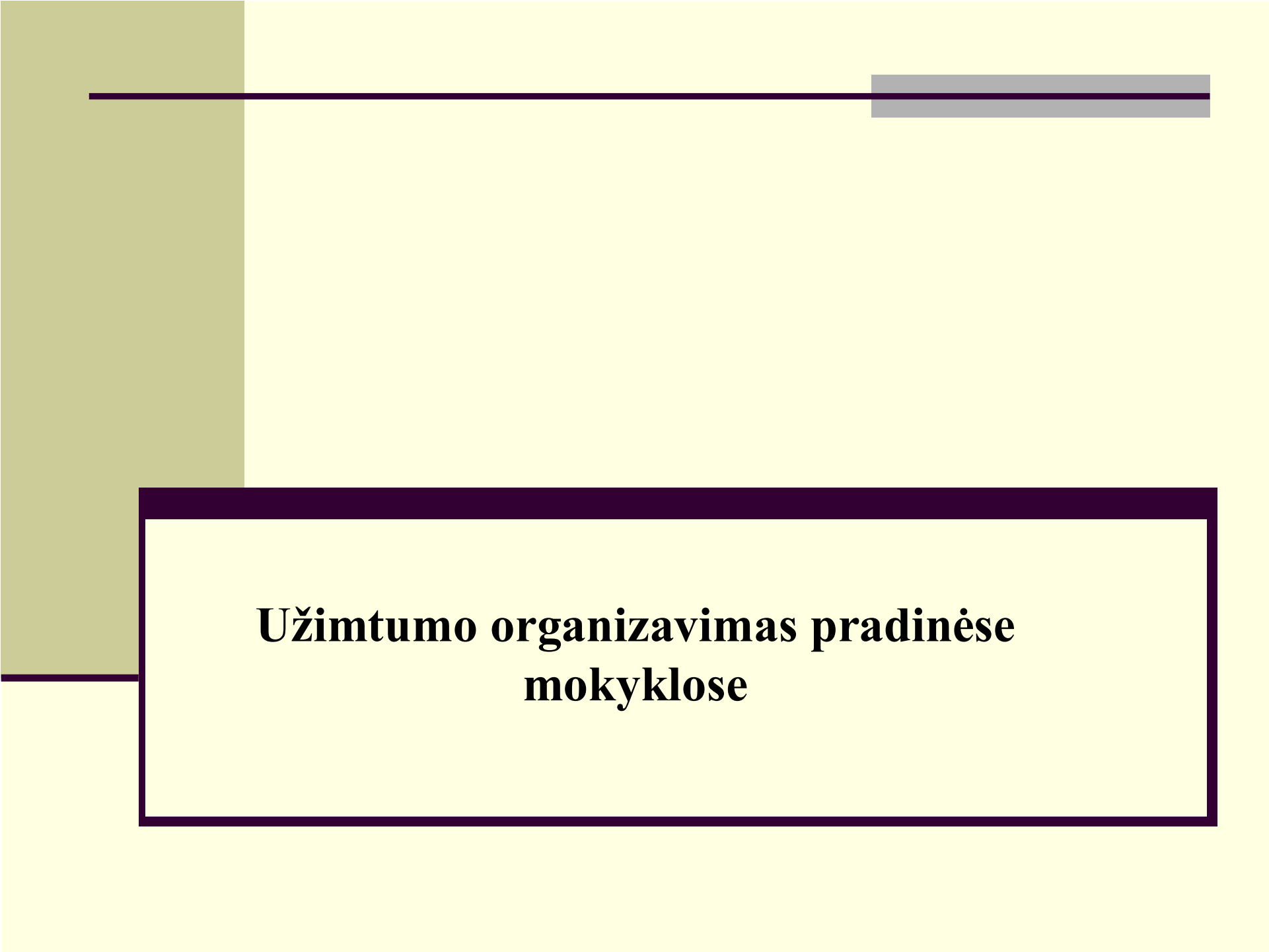

	Teikėjai	Gavėjai
Švietimo įstatymas	■ Neformaliojo vaikų švietimo - muzikos, dailės, meno, sporto, kitos mokyklos, laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai. ■ Neformalųjį suaugusiųjų švietimą gali teikti visi švietimo teikėjai.	
Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija	■ Neformaliojo vaikų švietimo mokyklos, kurių pagrindinė veikla yra neformalusis švietimas; ■ Formaliojo švietimo mokyklos, turinčios teisę dirbti pagal neformaliojo vaikų švietimo programas; ■ Laisvieji mokytojai; ■ Kitos organizacijos, turinčios teisę užsiimti neformaliojo vaikų švietimu.	Neformaliojo vaikų švietimo objektas yra vaikai iki 18 metų.
Jaunimo politikos pagrindų įstatymas	■ jaunimo organizacijos, ■ kiti fiziniai ar juridiniai asmenys.	Asmuo nuo 14 iki 29 metų.
Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas	■ Neformaliojo švietimo įstaigos, ■ Bendrojo lavinimo, profesinio mokymo, aukštesniosios ir aukštosios mokyklos, įsteigusios neformaliojo suaugusiųjų švietimo padalinius, ■ Kiti juridiniai ir fiziniai asmenys (Vyriausybės nustatyta tvarka įgiję teisę užsiimti neformaliojo suaugusiųjų švietimu).	Kiekvienas suaugęs (ne jaunesnis kaip 18 metų) asmuo

Vietos lygmens sprendimai

(Vilniaus ir Kauno miestų savivaldybių pavyzdžiu)

Strateginio planavimo sprendimai	■ Savivaldybės 2010 – 2012 m. veiklos plano tvirtinimas; ■ Savivaldybės 2009 m. švietimo veiklos programos tvirtinimas; ■ Savivaldybės švietimo 2008–2011 metų strateginio plano tvirtinimas; ■ Pritarimas neformaliojo ugdymo įstaigų strateginiams planams ir metinėms veiklos programoms; ■ Mokyklų tinklo pertvarka.
Finansiniai sprendimai	■ Mokesčio už ugdymą nustatymo neformaliojo švietimo įstaigose tvarka; ■ Lėšų paskirstymas įvairioms programoms (socializacijos, kultūros rėmimo, pilietinio ir tautinio ugdymo ir kt. programoms); ■ Mokinio krepšelio lėšų, skirtų atsiskaityti už neformalųjį vaikų švietimą, perskirstymo ir naudojimo tvarka; ■ Neformaliojo švietimo mokinio krepšelio koncepcijos rengimas.
Sprendimai dėl ugdymo proceso organizavimo	■ Priėmimo į neformaliojo švietimo įstaigas tvarka; ■ Mokslo metų pradžia ir trukmė neformaliojo švietimo įstaigose; ■ Savivaldybės neformaliojo švietimo mokyklų mokytojų atestacijos komisijų tvirtinimas.

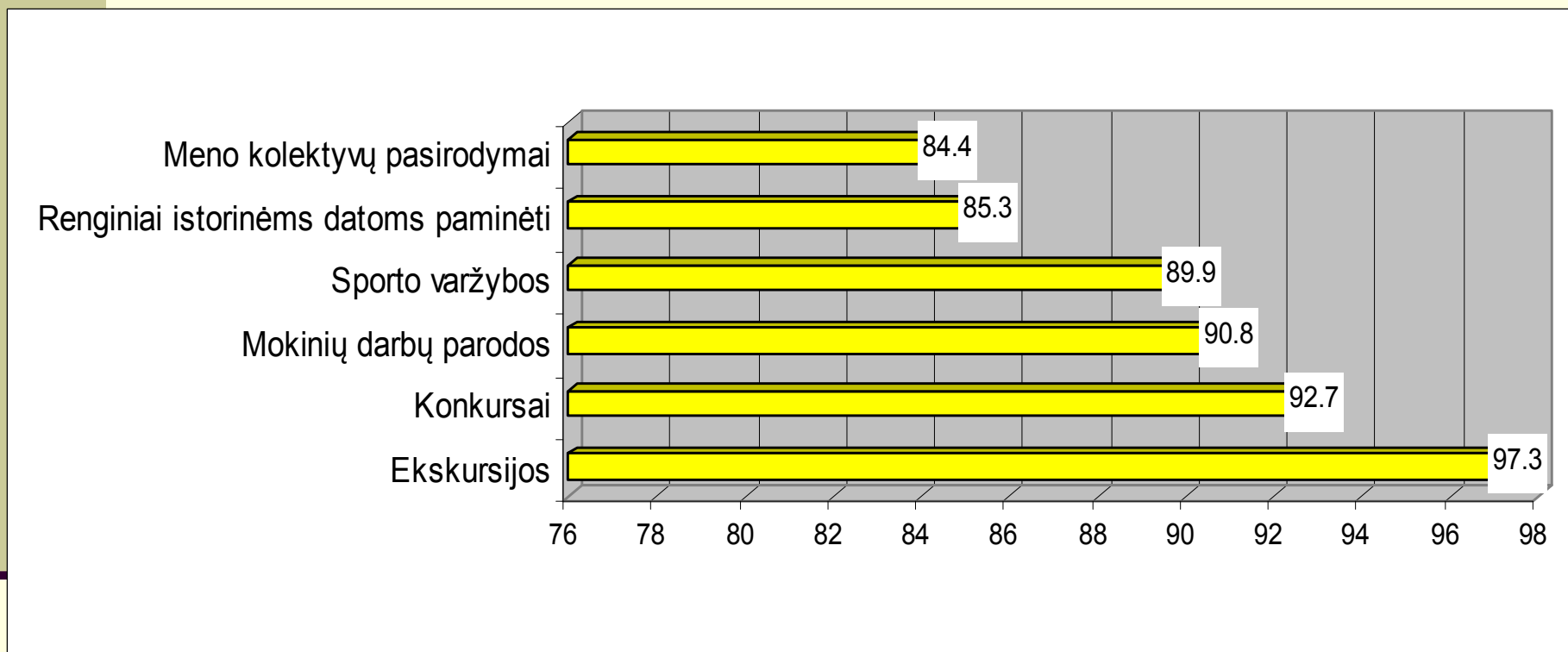

**Užimtumo organizavimas pradinėse
mokyklose**

Atliekant tyrimą buvo apklausiami Vilniaus miesto pradinių mokyklų bei keletos Vilniaus miesto vidurinių mokyklų pradinių klasių mokytojai. Pedagogų atranka buvo atsitiktinė. Anketa buvo sudaryta iš 13 klausimų, iš kurių 4 –atviri.

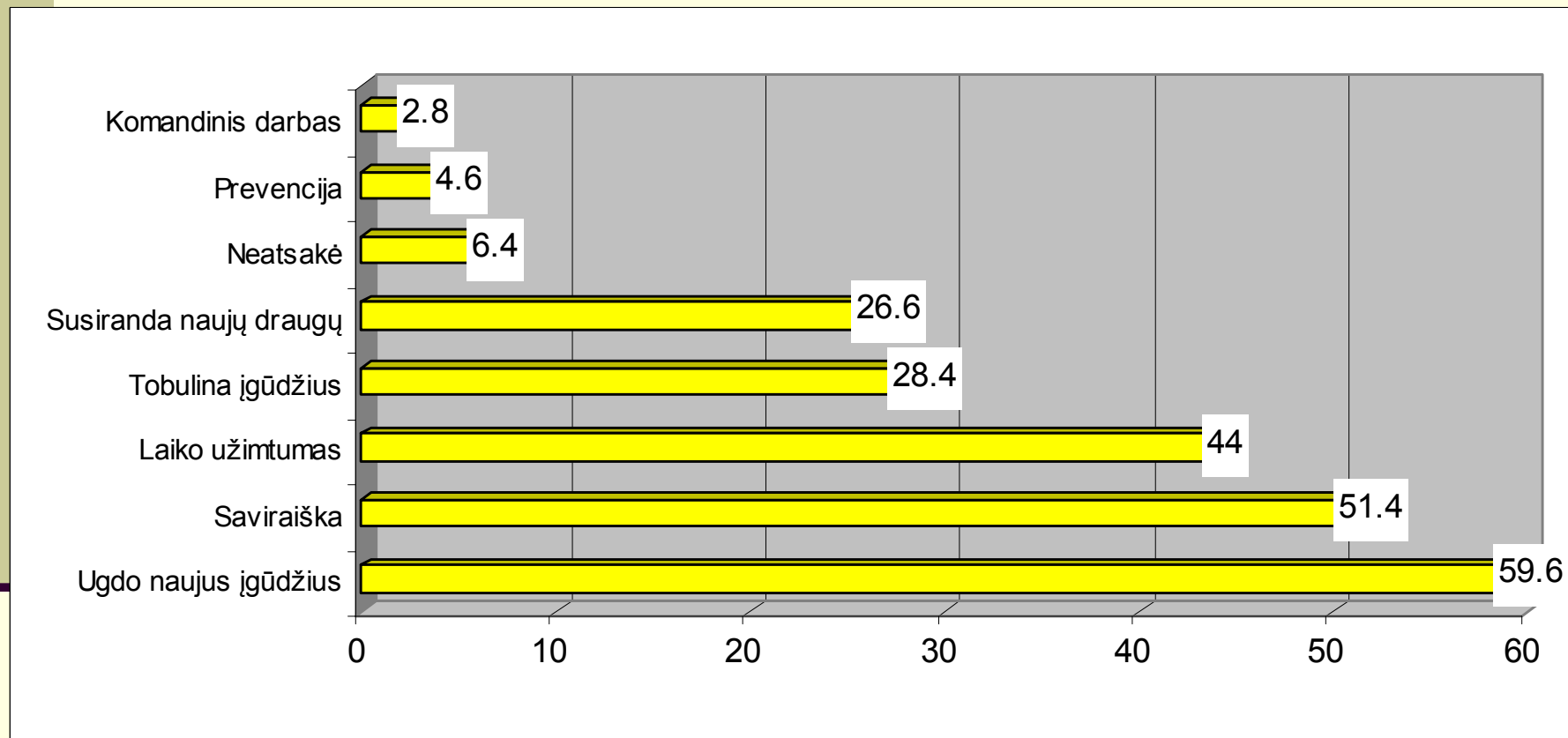
Tyrimui atlikti buvo išdalintos 160 anketų, tačiau po apklausos sugrįžo 109, tad tyrime dalyvavo 109 pedagogai.

Popamokinė veikla dažniausiai organizuojama pradinėje mokykloje (proc.) (N=109)

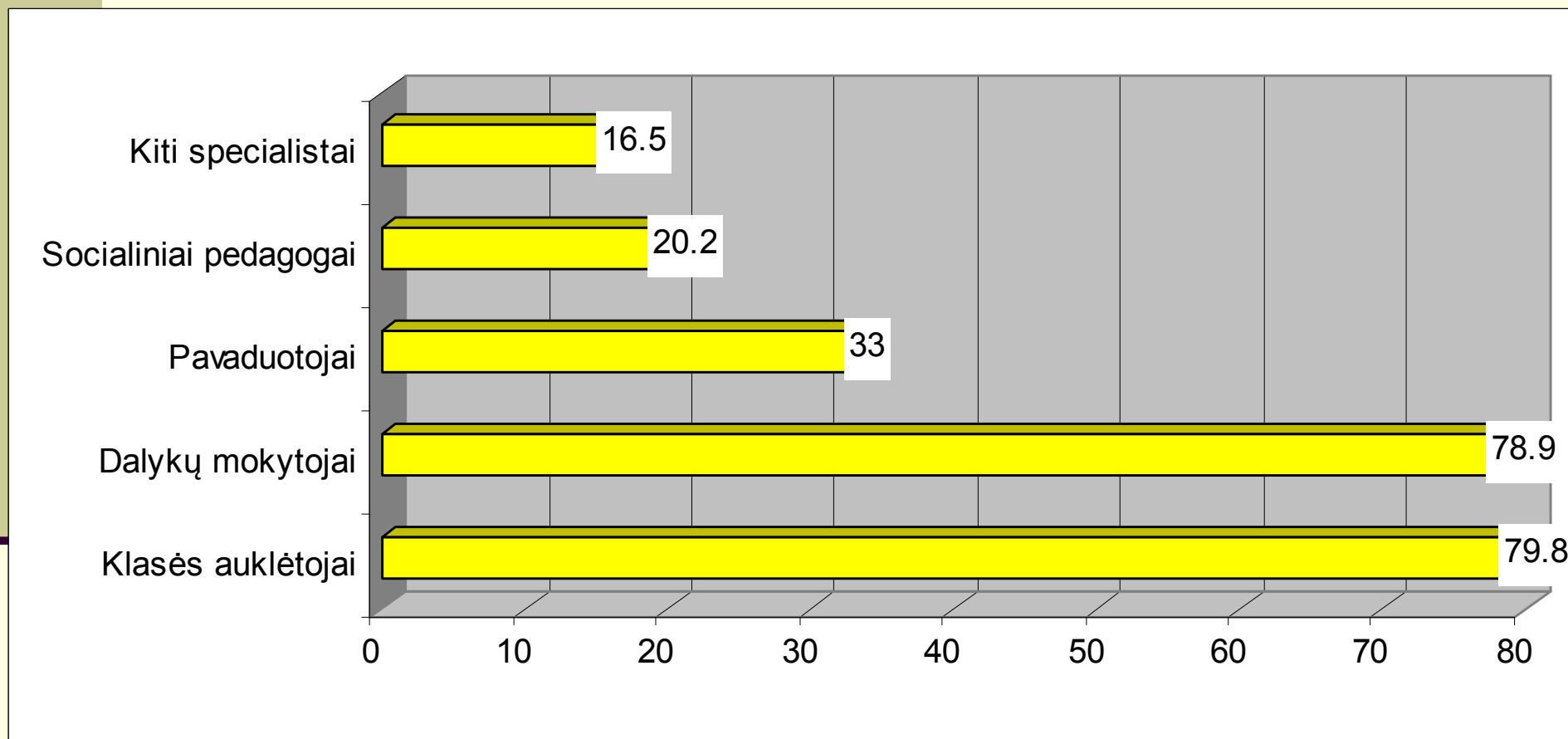

Popamokinės veiklos nauda moksleiviams (proc.). (N=109)

Papildomos veiklos organizatoriai ugdymo institucijose

(proc.) (N=109)

Neformalus vaikų ugdymas - vienas iš svarbiausių vaiko pozityvios socializacijos veiksmų, kurio metu vaikas įgyja kompetencijų, būtinų asmeniniam, visuomeniniam ir profesiniam gyvenimui. Įgytos kompetencijos padės vaikui tapti brandžia asmenybe, gebančia atsakingai spręsti savo problemas ir aktyviai veikti bendruomenėje, visuomenėje bei įsitvirtinti darbo rinkoje. Tai pat ugdomas vaikų, kaip visuomenės narių pilietiškumas ir tautiškumas.

Aktualumas

- Vis aktualesnė tampa vaikų ir jaunimo laisvalaikio organizavimo problema, nes:
- neturėdami ką veikti po pamokų moksleiviai nevengia žalingų įpročių;
- vis daugiau vaikų ir jaunuolių yra įtraukiami į nusikalstamą veiklą.

- Gerai organizuota mokinių neformaliojo ugdymo veikla yra veiksminga žalingų įpročių ir nusikaltimų prevencija.

ŠVIETIMO SISTEMOS STRUKTŪRA

- Formalus švietimas
- Neformalus švietimas
- Savišvieta
- Pagalba mokiniui
- Pagalba mokytojui ir mokyklai

Neformaliojo ugdymo samprata

- **Neformalusis švietimas**-švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas.
- **Užmokyklinis darbas, nemokyklinis darbas**-tam tikra nepamokinė moksleivių veikla, kurią organizuoja neformaliojo švietimo įstaigos.

Neformaliojo ugdymo paskirtis

- Demokratinių ir pilietinių kompetencijų ugdymas
- Saviraiškos ir polinkių plėtojimas
- Intelektinis ugdymas
- Meninis ugdymas
- Aplinkosauginis ir ekologinis ugdymas
- Neprofesionali sportinė veikla
- Gabumų ugdymas ir talentų plėtotė

Neformaliųjų ugdymą organizuoja:

- Bendrojo lavinimo mokyklos
- Jaunimo organizacijos
- Vaikų klubai
- Laisvalaikio centrai
- Neformaliojo ugdymo įstaigos

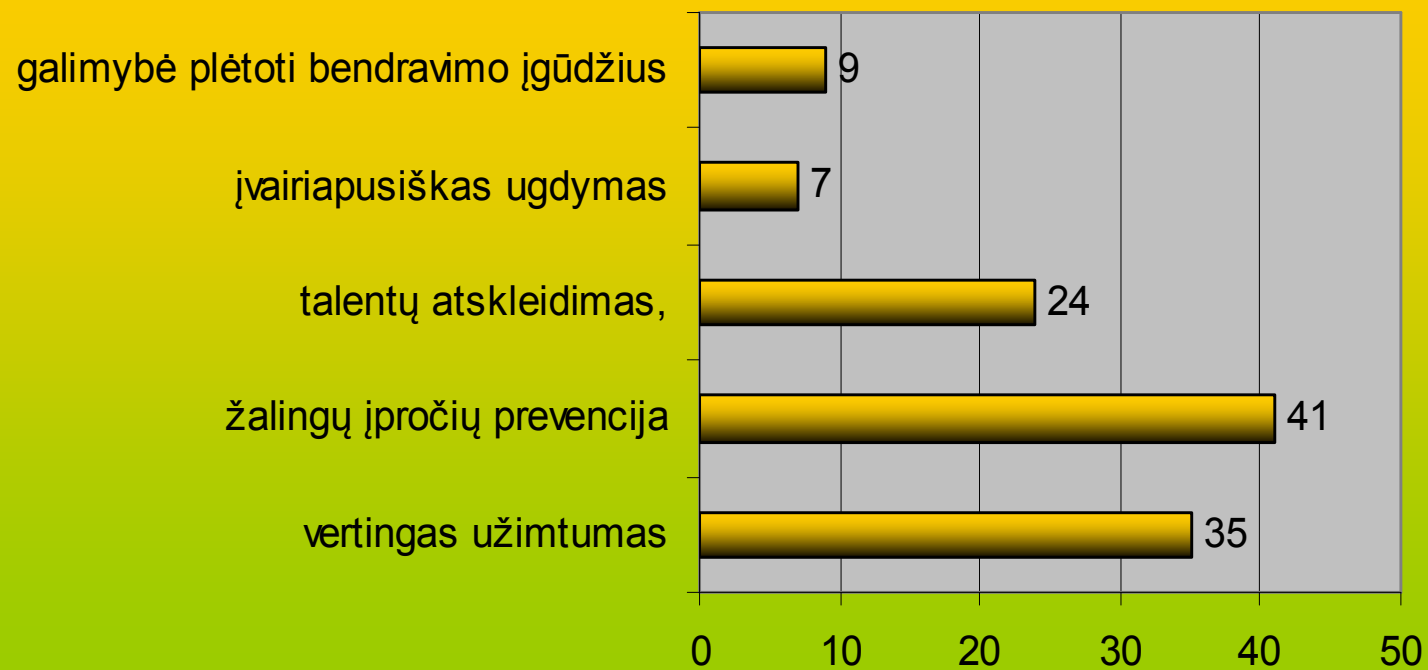
Neformaliojo ugdymo įtaka mokinių socialiniam ugdymui

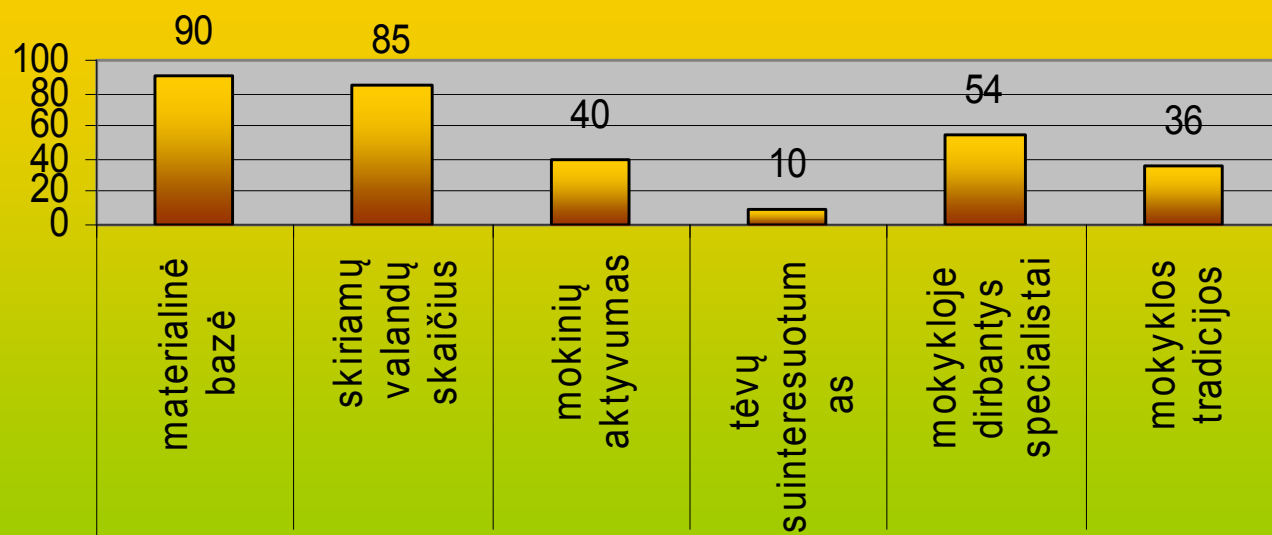
Neformalusis ugdymas:

- Ugdo socialines, edukacines, asmenines ir profesines kompetencijas
- Padeda įgyti bendravimo įgūdžių
- Skatina kultūrinę, tautinę ir pilietinę savimoneę
- Atlieka socialiai žalingų įpročių prevencines funkcijas

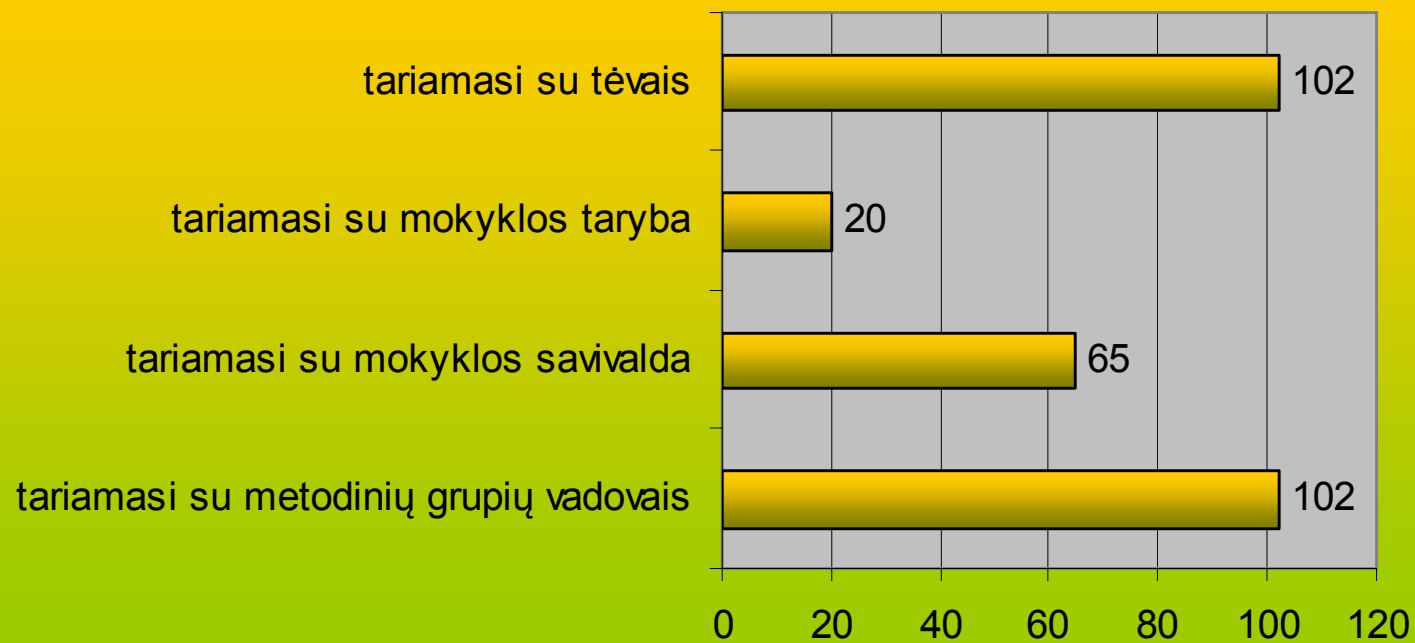
Neformaliojo ugdymo apibūdinimas

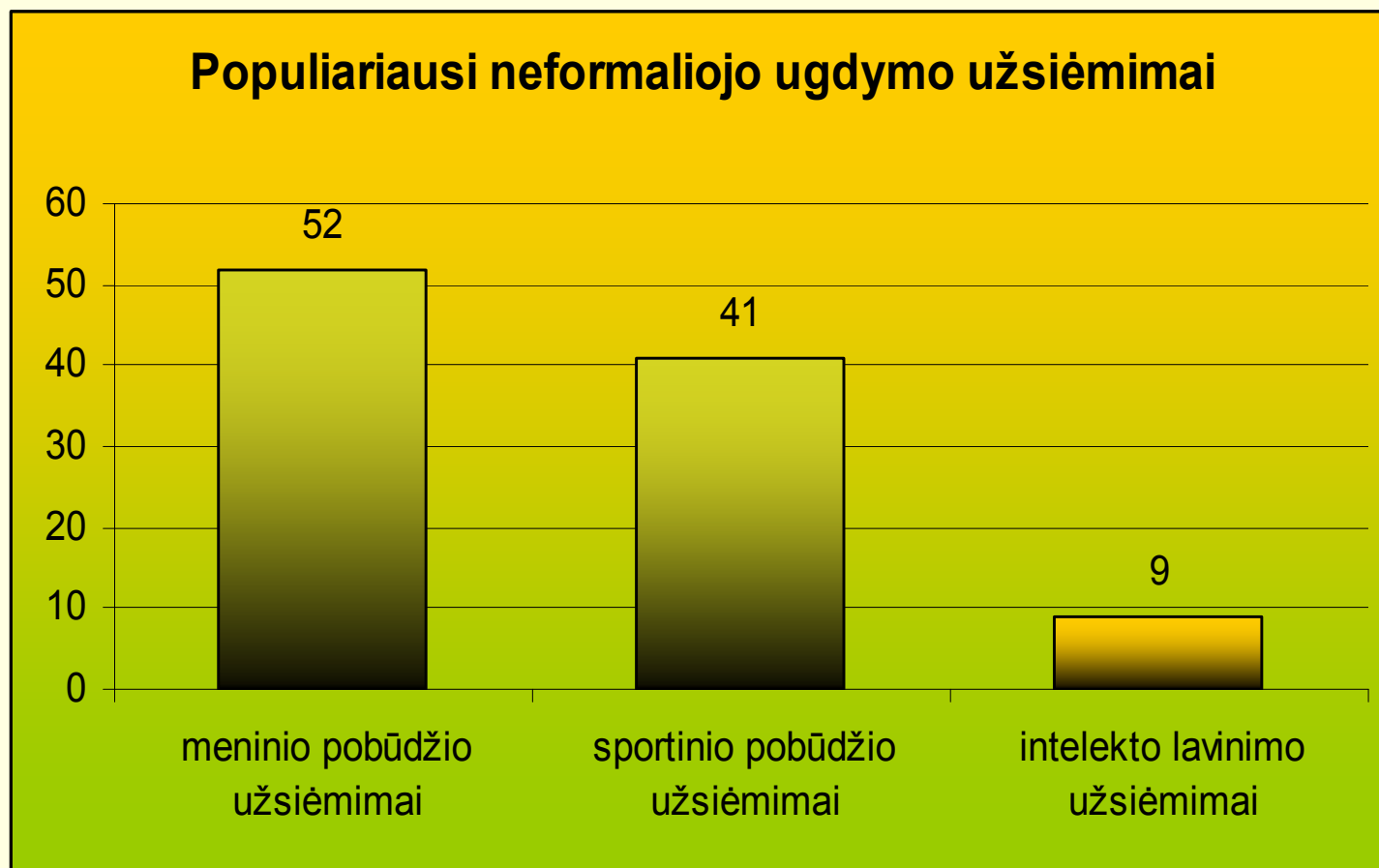
Veiksniai įtakojančys neformaliojo ugdymo organizavimą

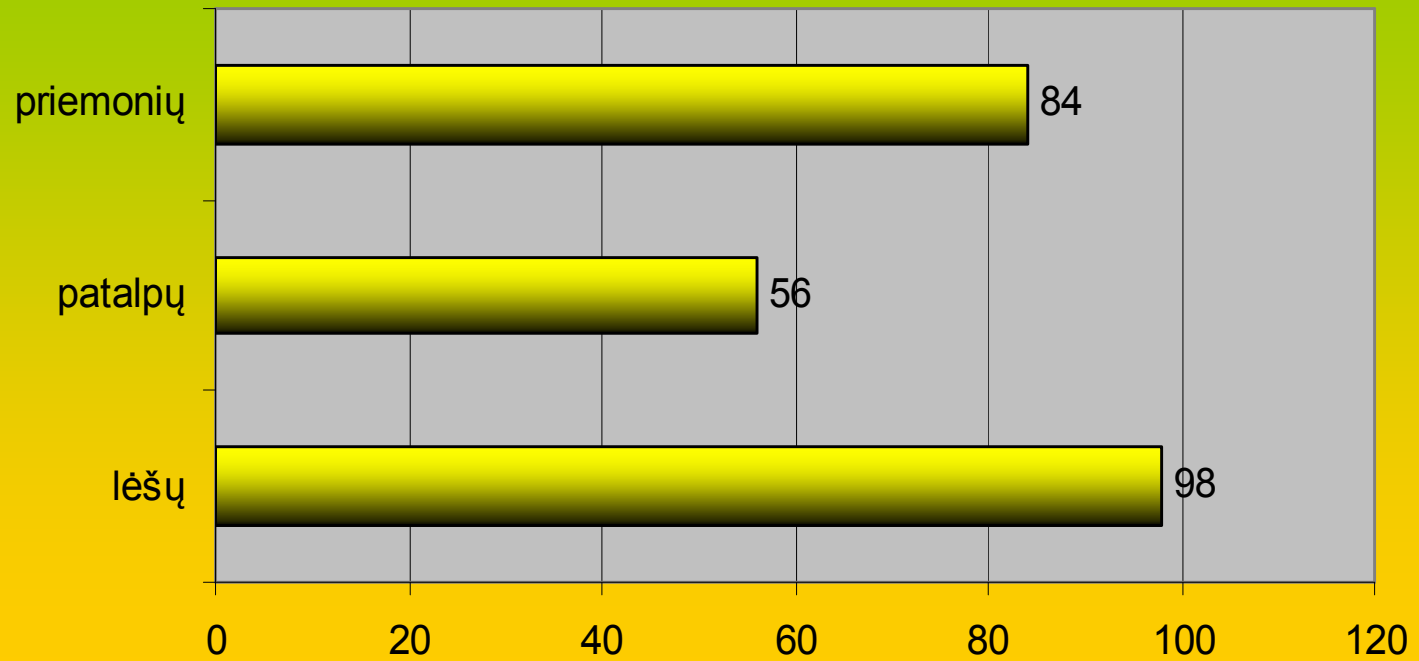
Neformaliojo ugdymo planavimas mokykloje

Populiariausi neformaliojo ugdymo užsiėmimai

Ko trūksta organizuojant neformalųjį ugdymą

IŠVADOS

- Pagrindinis užimtumo organizavimo tikslas- vaiko asmenybės formavimas.
- Laisvalaikio organizavimas- vienas iš galimų prevencijos metodų.
- Padeda moksleiviui suformuoti jo sociokultūrinę brandą.
- Vertina visumą, ugdomą asmenį priima tokį koks jis yra.
- Turi pedagoginio, psichologinio pobūdžio privalumų.

Išvados

- Neformalųjų ugdymą Lietuvoje reglamentuoja teisiniai dokumentai. Teisinė bazė yra išties plati ir kaskart vis dar tobulinama.
- Valstybė skatina ir remia įvairias socializacijos programas, kurios suprantamos kaip neformaliojo ugdymo dalis.

IŠVADOS

- Neformalusis švietimas skirtas mokinių saviraiškos tobulinimui. Neformalusis švietimas gali būti traktuojamas kaip patyriminis mokymasis, dažniausiai pačiam mokiniui pasirinkus norimą mokymosi sritį.
- Siekiant, kad kuo daugiau vaikų rinktųsi neformalųjį švietimą, reikia organizuoti šio švietimo sklaidą.

Literatūra

- Bruzgelevičienė R. Lietuvos švietimo kaita // Švietimo studijos Nr. 6. Vilnius, 2001
- Dėl 2009–2011 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų. Bendrųjų ugdymo planų. LR švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. ISAK-1027. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/ugdymas/docs/ugd_planai/2009-2011.pdf>
- Dėl vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano. LR švietimo ir mokslo ministro 2008 m. liepos 18 d. įsakymas Nr. ISAK-1792. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/teisine_baze/isakymai.htm?tema=33>
- Januškevičius A. Istorijos būreliai mūsų mokykloje // Istorijos mokymas Lietuvos mokykloje 1918–1940 metais: Antologija. – Vilnius: VU leidykla, 2006.
- Kvieskienė G. Socializacija ir vaiko gerovė. – Vilnius: UAB „Baltijos kopija“, 2003.
- Kvieskienė G. Pozityvioji socializacija. – Vilnius: VPU leidykla, 2005.
- Kvieskienė G., Petronienė O. Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumas // Socialinis ugdymas, Nr. 14, Vilnius, 2007.
- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. Žin 2003 m. birželio 28 d. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=302313>
- Lėšų, skirtų pažintinei veiklai bendrojo lavinimo mokyklose, panaudojimo efektyvumas. Tyrimo ataskaita. Vilnius, 2007. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/kiti/Mokiniu_pazintines_veiklos_lesu_panau_dojimas.pdf>
- Mokinių kultūrinės edukacijos poreikių tenkinimas švietimo sistemoje. Tyrimo ataskaita. Vilnius, 2007. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/kiti/Kulturine_educacija_ataskaita_internetui.pdf>
- Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija. LR švietimo ir mokslo ministro 2005-12-30 įsakymas Nr. ISAK-2695. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/teisine_baze/isakymai.htm?tema=33>

Literatūra

- Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos įgyvendinimo priemonių planas 2008–2012 m. LR švietimo ir mokslo ministro 2008-02-11 įsakymas Nr. ISAK- 361. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/ugdymas/docs/neformalusis/priemoniu_planas_2008-2012.pdf>
- Neformaliojo vaikų švietimo sąnaudos ir prieinamumas. Tyrimo ataskaita. Vilnius, 2006. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/NVS_sanaudos_ir_prieinamumas_ataskaita.pdf>
- Pagal siūlomą koncepciją menų mokyklos gali virsti vien vaikų laisvalaikiui skirtais būreliais, perspėja meno atstovai. Prieiga per internetą: <http://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/pagal-siuloma-koncepcija-menu-mokyklos-gali-virsti-vien-vaiku-laisvalaikiui-skirtais-bureliais-perspeja-meno-atstovai-56-90853>
- Petronienė O. Kultūrinės edukacijos raiška sprendžiant socialines problemas // Socialinis ugdymas Nr. 21, Vilnius, 2009. ISSN 1392-9569.
- Mokiniai, dalyvaujantys neformaliajame švietime. Tyrimo ataskaita. 2008. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/sb/MOKINIAI_DALYVAUJANTYS_NEFORMALIAJAME_SVIETIME_2008.pdf>
- Šukytė D. Neformalusis vaikų ugdymas ir jo realizavimui įtaką darantys veiksniai // Socialinis ugdymas, Nr. 14, Vilnius, 2007. ISSN 1392-9569.
- Vaikų ir jaunimo užimtumo programų vertinimo kriterijų aprašas. LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. ISAK-2567. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/teisine_baze/isakymai.htm?tema=33>
- 36. Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos. Lietuvos Respublikos Seimas. 2003 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. IX-1700. Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt> >
- Zautraitė N. Moksleivio adaptacija neformaliojo švietimo veikloje // Proaktyvusis mokymasis: Mokomoji medžiaga. – Vilnius: Versus aureus, 2007. ISBN 978-9955-34-019-5.